

Formální vzdělávání

- Dříve vzdělávání a vyučování orientované na osvojování formy a rozvíjení představ bez dostatečného zřetele k obsahu jako materiálního základu vzdělání. Bylo založeno na idejích
- F. J. Herbarta.
- Dnes vzdělávání, které se realizuje ve vzdělávacích institucích (školách), jejichž funkce, cíle, obsah, prostředky a způsoby hodnocení jsou definovány a legislativně vymezeny. Reflektuje politické, ekonomické, sociální a kulturní potřeby společnosti a vzdělávací tradici. Probíhá ve stanoveném čase a formách. Zahrnuje navazující vzdělávací stupně a typy, které jsou určeny celé populaci nebo určitým skupinám populace.

Neformální vzdělávání

- Organizované vzdělávání, realizované mimo formální vzdělávací systém. Poskytuje vzdělání pro dospělé i mládež s různým obsahovým zaměřením a s různými nároky na učení vzdělávajících se subjektů. Je organizováno různými institucemi (např. podniky, vzdělávacími agenturami, nadacemi, kulturními a sportovními zařízeními, kluby i školami). Zahrnuje např. profesní vzdělávání v podnicích, kurzy cizích jazyků, kurzy počítačové gramotnosti, rekvalifikační výcvik, kurzy k získání řidičského průkazu apod.

Informální vzdělávání

- Celoživotní proces získávání znalostí, osvojování dovedností a postojů z každodenních zkušeností, z prostředí a kontaktů s jinými lidmi. Probíhá v rodině, mezi vrstevníky, v práci, ve volném čase, při cestování, čtení knih a časopisů, při poslechu rozhlasu, sledování televize, při návštěvě výstav, divadel a kin. Je neorganizované, nesystematické a institucionálně nekoordinované. Je součástí celoživotního učení/ vzdělávání lidí, včetně těch, kteří dosáhli vysokého stupně formálního vzdělávání.

Institucionální výchova

- Výchova v oficiální společenské instituci (škole, školském zařízení), speciálně zřízené k výchovným účelům, na rozdíl od rodinné výchovy.

Intencionální učení

- Učení zaměřené, plánované. Má stanovený cíl, vymezený obsah, probíhá v organizovaných podmínkách, jeho průběh i výsledky se kontrolují a hodnotí. Cíl může být žákovi stanoven zvnějšku (školou, rodiči, trenéry), nebo si jej žák vytýčí sám. Opakem intencionálního učení je bezděčné učení, nezáměrné, funkcionální učení.

Funkcionální učení

- Učení, které není systematické ani organizované, nemá jasně definovaný cíl; je neúmyslné, probíhá samovolně až náhodně. Odborně se též označuje jako bezděčné učení. Může vyplynout jako vedlejší produkt jiné činnosti nebo je výsledkem pobývání člověka v pracovním či sociálním prostředí, kdy se učí pozorováním, sbíráním zkušeností. Opakem je intencionální učení.

Průcha, J., Walterová, E., & Mareš, J. (2009). Pedagogický slovník (6., rozš. a aktualiz. vyd). Praha: Portál.